

De weldoener van Borgerhout

Knack - 15 Jul. 2015
Knack Pagina 40

Eind deze week wordt de ramadan afgesloten met het Suikerfeest. Een hectische periode voor Nordin Cherkaoui, die met zijn vzw Al Ikram overrompeld wordt door hulpbehoevenden. 'Anno 2015 wordt hier honger geleden. Sommigen hebben het in Antwerpen erger dan in Afrika.'

In een voormalig winkelpand in Borgerhout is de hele etalage volgeplakt met slogans. 'Ramadan 2015' staat er in koeien van letters. 'Doneer hier je zakaat al Fitr'. Het is een oproep om aalmoezen te geven voor het Suikerfeest, als afsluiting van de ramadan, eind deze week. Voortdurend sleuren mensen pakken en zakken het lokaal binnen: dozen melk, vaten olie, kleren, speelgoed, buggy's. De rekken vullen zich zienderogen. Meryam, een studente met hoofddoek, probeert wat orde te houden. Ze heeft net met succes haar examens jeugdcriminologie afgelegd en hoopt volgend jaar werk te vinden in een jongereninstelling. Nu helpt ze hier als vrijwilliger. 'Niets geeft meer voldoening dan mensen helpen. En dat is hier meer nodig dan ooit.'

Een uur te laat komt de 39-jarige Nordin Cherkaoui aan met een bestelwagen vol voedsel en spullen. Hij zet zijn baseballpet af en ziet er afgepeigerd uit. 'Bijna burn-out', lacht hij. 'Na de ramadan moet ik er dringend uit. Een paar dagen Tanger.' Zo'n tien jaar geleden begon hij met liefdadigheid, toen hij moeders zag bedelen op de Turnhoutsebaan. Hij stichtte de vzw Al Ikram ('gastvrijheid'), die vooral bekend werd om zijn halal voedselbedelingen. In 2012 bediende hij al 300 arme gezinnen. Nu zijn er liefst 1400 gezinnen ingeschreven. 'Het is een echte overrompeling', zegt Nordin. 'En elke week schrijven zich nog twintig nieuwkomers in. De bootvluchtelingen schuiven hier in de rij aan. Maar niemand vertrekt met lege handen. Zelfs al moeten we het eten zelf in de supermarkt gaan kopen.'

Het is een zware ramadan geweest, in volle zomer, met nog een hittegolf erbovenop. Lange, hete dagen waarop van 3 uur 's morgens tot 10 uur 's avonds niet gegeten of gedronken mocht worden. 'Een harde vasten, maar ook een innerlijke zuivering. Zo kunnen mensen zich beter inleven in minderbedeelden.' De vasten wordt 's avonds gebroken met de iftar, de gemeenschappelijke maaltijd. Nordin heeft zes iftars georganiseerd voor telkens 500 of 600 armen. Samen ruim 3000 maaltijden. Elke avond leverde hij tien schapen en twee enorme ketels ramadansoep of harira. Veel schapen waren een gift van slagerij El Attari en Karim Supermarkt in Borgerhout. Nordin's moeder is de chef-kok en de hele familie helpt mee.

Nu is Nordin met zijn vrijwilligers al de 500 pakketten voor het Suikerfeest aan het voorbereiden: lekker eten, snoep, speelgoed en andere feestelijke producten. 'Een deel komt van een groep jongeren uit Deurne die elk jaar geld bijeenleggen en inzamelen. Gisteren zijn ze met het recordbedrag van 7000 euro aangekomen.' Voor het Suikerfeest zou elke moslim een zakaat moeten geven van vijf euro, rekent Nordin uit. 'Dat liet me vorig jaar toe om aan 600 minderbedeelden elk twintig euro te schenken. Het probleem is dat nu nog veel meer armen zich ingeschreven hebben voor het Suikerfeest.'

In september komt dan weer het Offerfeest eraan, 'dat is vier dagen dag en nacht werken'. Dit jaar zal de voorbereiding nog moeilijker worden, omdat tijdelijke slachtvloeren voor ritueel slachten niet meer mogen. 'Dan is er alleen nog slachthuis Salembier in Antwerpen, maar daar kunnen maar 3000 tot 4000 schapen geslacht worden. We zijn nu al oplossingen aan het zoeken.' Vorig jaar deelde Nordin drie tot vier ton schapenvlees uit. Het meeste wordt hem geschonken door moslimfamilies, die één derde van hun schaap afstaan voor sociale doelen. 'We hebben vorig jaar 800 kilo aan de Sint-Antoniuserkerk gegeven. Wij werken zeker niet alleen voor moslims, maar voor iedereen die nood heeft.'

Hoe meer 'succes' Al Ikram heeft, hoe meer andere organisaties mensen doorsturen naar Borgerhout. Nordin toont een dikke map met doorverwijzingen, van de stad Antwerpen, de politie, het OCMW, het Centrum Algemeen Welzijnswerk, Kind en Gezin. 'Dat is voor hen een gemakkelijksoplossing', zegt Nordin. 'Maar het toont ook dat ze Al Ikram wel degelijk kennen.' Dat wil niet zeggen dat ze Al Ikram ook subsidiëren: de enige overheidssteun die Nordin krijgt is 1200 euro werkingssubsidie van de stad. Waarom verwijst men zoveel mensen door? 'Omdat wij geen voorwaarden stellen. Omdat wij halal vlees geven. Omdat wij ons van in het begin hebben opengesteld voor iedereen. Terwijl vrouwen met hoofddoek niet werden toegelaten bij Moeders voor Moeders.'

Soms staat de hele straat nu vol aanschuivende mensen: 'Afrikanen, Syriërs, Afghanen. Sommigen vertellen me dat ze op een bootje zaten en meemaakten hoe mensen overboord gegooid werden door smokkelaars.' Hij vindt het toch wat 'laks' dat Europa enerzijds mensen redt op zee maar ze anderzijds hier laat creperen. 'Vroeger keken we op tv naar mensen met honger in Afrika. Nu zie ik ze om ons heen. Sommigen hebben het hier in Antwerpen erger dan in Afrika. Onlangs zag ik een man die al vier dagen op water en pasta leefde. En een oude vrouw, die om een voedselpakket kwam smeken, hilde dat ze al twee dagen niet gegeten had. Een Belgische!'

Voorals menen zonder papieren zijn volgens hem een prooi voor huisjesmelkers, koppelbazen en mensenhandelaars. 'Ik kan u mensonwaardige kamers laten zien waarin acht mensen op enkele vierkante meters slapen. Ze betalen soms 100 euro huur voor een matras. Anderen kunnen zich niet eens een matras permitteren. Ik ken mensen die in het park van het Kiel slapen, in een tunnel op linkeroever, of onder een brug. Soms redden ze zich met wat zwartwerk, maar dat is vaak moderne slavernij. Ik zag onlangs een man die letterlijk elke nacht bij een bakker werkte voor 4 euro per uur. Die was kapot. En als ze doodgaan, is er soms geen geld om ze te begraven. We hebben deze maand al drie keer een begrafenis en repatriëring bekostigd.'

Zelf is Nordin moeten stoppen met werken na een arbeidsongeval. Hij kreeg een pallet met bouw materiaal op zijn hoofd. Er zit nu een plaat met zes bouten in zijn rug geschroefd. Maar nog erger dan de fysieke pijn is de mentale onrust: 'Ik kan die knop niet afzetten, tenzij misschien na mijn dood. Je neemt de problemen mee naar huis en je ligt ervan wakker. De overheid doet alsof deze mensen niet bestaan. Maar ik zie ze elke dag, ze staan in mijn rij, ze vragen mijn hulp. En anderzijds wil ik ook méér doen dan alleen liefdadigheid.'

We willen de mensen zelfstandig leren leven en hun voedselhulp afbouwen. We geven sociale begeleiding, helpen bij sollicitaties, leren hen op woensdag Nederlands. Velen zijn analfabeet. Ja, wij krijgen hier echt de onderkant van de samenleving.'

Het kleine lokaal raakt steeds meer volgestouwd. Tijdens de ramadan komen er driemaal meer giften dan tijdens andere maanden. Zijn broer Abdel en zijn vrouw Samira steken nu een handje toe. Al Ikram heeft een harde kern van 30 vrijwilligers. Daarnaast is er een netwerk met 200 mensen die zo nu en dan bijspringen. Een van hen is Matthias Schoenaerts, geboren en getogen in de buurt. Hij komt hen soms bij het jaarlijkse kerstmaal in de Roma helpen. 'Iedereen vindt hem hier cool.' De overrompeling is zo erg dat Nordin nu een ander, groter pand in de buurt op het oog heeft, al zou de stad hem nog stokken in de wielen kunnen steken. 'Ik hoop dat we zullen verhuizen en later steun krijgen van de overheid. Dan kunnen we misschien ooit een vaste medewerker in dienst nemen.'

'Denk eerst aan je burens' is het motto van Al Ikram. Het is Nordins levenswerk geworden. Het helpen zit zijn familie in het bloed. 'De wonderdoener van Borgerhout noemen sommigen mij. Maar wees gerust, voor anderen ben ik dan weer de grote slechterik', lacht Nordin. 'Toen ik nog maar net begon, zei mijn vader me op zijn sterfbed: help altijd je familie en je naasten. Hij was begin jaren zestig als gastarbeider naar Antwerpen gekomen om voor een firma te werken die tramsporen legde. En van een oude aalmoezenier in Hoboken, die ook aan hulpbedeling doet, hoorde ik dat mijn grootmoeder vroeger al in Tanger rondging met ramadansoep en dadels voor behoeftigen. Dat is waar het echt om gaat in de ramadan. Dat is onze jihad hier. Met weinig middelen kun je wonderen doen.'

DOOR CHRIS DE STOOP

Copyright © 2015 Roularta Media Group. Alle rechten voorbehouden